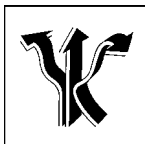

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
**“ТЕОРЕТИЧНИЙ СЕМІНАР.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
КРАЇНОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”**
(для магістрів)

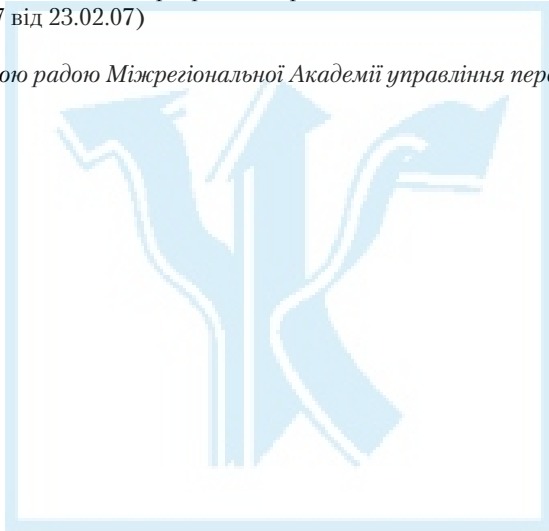
МАУП

Київ 2007

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин *А. Г. Гольцовим*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
(протокол № 7 від 23.02.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Гольцов А. Г. Навчальна програма дисципліни “Теоретичний семінар. Актуальні проблеми країнознавчих досліджень” (для магістрів). – К.: МАУП, 2007. – 22 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Теоретичний семінар. Актуальні проблеми країнознавчих досліджень”, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів за спеціальністю “Країнознавство” напряму “Міжнародні відносини”, освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” передбачено вивчення нормативної навчальної дисципліни “Актуальні проблеми країнознавчих досліджень”, яка являє собою теоретичний семінар. Мета цього навчального курсу: сприяти глибокому засвоєнню студентами загальних теоретичних і методологічних засад сучасного країнознавства, сутнісних особливостей окремих підходів і найбільш поширених методів країнознавчих досліджень.

У результаті активної творчої діяльності при підготовці та участі у заняттях теоретичного семінару студенти повинні засвоїти знання з таких актуальних теоретичних аспектів сучасного країнознавства: сутнісні особливості наукового країнознавства, основні принципи та характерні особливості сучасних країнознавчих досліджень; загальні засади організації наукового дослідження в галузі країнознавства; провідні наукові теорії країнознавства; принципи побудови наукової концепції; основи методології країнознавчих досліджень; системний підхід у країнознавчих дослідженнях; сутність історичного та порівняльного підходів, інші методи досліджень у країнознавстві; моделювання в країнознавчих дослідженнях.

Студенти мають оволодіти такими найважливішими вміннями та навичками: характеризувати провідні принципи і характерні риси наукового країнознавства; виявляти сутність і головні риси сучасних теоретичних концепцій країнознавства; обирати методологічні прийоми країнознавчого дослідження; застосовувати основні міждисциплінарні методи та ін.

Ефективне опанування навчального курсу має базуватися на систематичній, творчій самостійній роботі студентів. Необхідно постійно працювати з науковими літературними джерелами. За умов обмеженого обсягу літератури з наукового країнознавства слід опрацьовувати літературні джерела із суміжних наук, насамперед з політології, історії, географічного країнознавства, економічної та соціальної географії та ін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ТЕОРЕТИЧНИЙ СЕМІНАР.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРАЇНОЗНАВЧИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1 2 3	Змістовий модуль I. Країнознавство як міждисциплінарний науковий напрям Наука як система уявлень про світ Загальні основи наукових досліджень Сучасне країнознавство як міждисциплінарний науковий напрям
4 5 6	Змістовий модуль II. Організація країнознавчих досліджень Загальні засади організації науково-дослідного процесу Організація наукових досліджень у країнознавстві Організація країнознавчих досліджень в Україні та за кордоном
7 8 9 10	Змістовий модуль III. Наукові теорії та принципи країнознавства. Методологія і методика країнознавчих досліджень Наукові теорії та принципи Принципи наукового країнознавства Провідні наукові теорії та концепції сучасного країнознавства Методологія і методика країнознавчих досліджень
11 12	Змістовий модуль IV. Системний підхід у країнознавстві Основні засади системного підходу Системні дослідження в країнознавстві
13	Змістовий модуль V. Історичний підхід у країнознавчих дослідженнях Історичний підхід у країнознавчих дослідженнях

1	2
14	Змістовий модуль VI. Порівняльний підхід у країнознавчих дослідженнях Порівняльний підхід у країнознавчих дослідженнях
15 16 17 18 19	Змістовий модуль VII. Основні методи країнознавчих досліджень Експлікативні методи в країнознавчих дослідженнях Математичні та статистичні методи в країнознавчих дослідженнях Прогностичні методи в країнознавчих дослідженнях Методи систематизації в країнознавстві Таксонування в країнознавчих дослідженнях
20 21 22	Змістовий модуль VIII. Моделювання в країнознавчих дослідженнях Моделювання. Моделі Конструювання моделей, наукове програмування Моделювання в країнознавчих дослідженнях
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
**“ТЕОРЕТИЧНИЙ СЕМІНАР.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРАЇНОЗНАВЧИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ”**

Змістовий модуль I. Країнознавство як міждисциплінарний науковий напрям

Тема 1. Наука як система уявлень про світ

Поняття про науку. Сутність наукового пізнання світу. Проблеми об'єктивності наукових уявлень про світ. Сучасні класифікації наук.

Поняття про наукові закономірності. Наукові закони. Спільні, загальні та часткові закони. Співвідношення наукових законів і закономірностей.

Процес розвитку наукового пізнання. Основні етапи розвитку науки. Наукові парадигми. Роль наукових парадигм у розвитку

науки. Поняття про наукову революцію. Основні особливості наукових революцій. Зміна наукових парадигм.

Основні наукові категорії. Понятійно-термінологічний апарат науки.

Література [7; 9; 11; 13; 20; 21; 23; 24; 30; 51; 59]

Тема 2. Загальні основи наукових досліджень

Наукова проблема. Постановка наукової проблеми. Попереднє дослідження (розробка) проблеми.

Наукова гіпотеза. Види гіпотез. Загальні вимоги до наукових гіпотез. Створення і доведення гіпотези, основні етапи.

Теоретичне знання: сутність, передумови виникнення, чинники розвитку. Теоретичне дослідження, основні особливості.

Емпіричний рівень пізнання, характерні риси. Основні особливості емпіричних досліджень у різних науках.

Фундаментальні дослідження. Спеціальні (цілеспрямовані) дослідження. Прикладні (практичні) дослідження.

Суб'єкт наукового дослідження. Поняття про об'єкт наукового дослідження. Різні підходи у визначенні предмета наукового дослідження.

Література [7; 9; 11; 13; 20; 21; 23; 24; 30; 51; 62]

Тема 3. Сучасне країнознавство як міждисциплінарний науковий напрям

Країнознавство, різні підходи до розуміння.

Об'єкт країнознавства. Країна, різні підходи до визначення.

Предмет країнознавства: основні підходи до розуміння. Типи країнознавства відповідно до предмета. Міждисциплінарний підхід до предмета країнознавства. Міжнародне країнознавство.

Структура країнознавства: загальні; “галузеві” або спеціальні країнознавчі дисципліни; прикладні країнознавчі дисципліни.

Міжпредметні зв'язки країнознавства.

Провідні функції країнознавства.

Основні принципи і характерні риси країнознавчих досліджень.

Актуальні завдання сучасного країнознавства.

Література [3–6; 8; 14; 15; 17; 19; 22; 35; 44]

Змістовий модуль II. Організація країнознавчих досліджень

Тема 4. Загальні засади організації науково-дослідного процесу

Поняття про науково-дослідний процес. Організаційні основи проведення наукового дослідження. Менеджмент у науці, основні проблеми.

Основні стадії наукового дослідження; сутність наукової діяльності на кожній стадії. Конкретні етапи наукової роботи. Особливості організації та планування індивідуальних і колективних досліджень.

Планування наукового дослідження. Основні підходи до планування науково-дослідної роботи. План наукового дослідження. Складання графіка наукової роботи. Специфіка планування основних етапів дослідження в різних науках.

Визначення основних цілей дослідження. Опис проблемної ситуації. Попередній аналіз ситуації. Формулювання наукової проблеми. Вироблення гіпотез. Визначення об'єкта та предмета дослідження. Рівень вивченості теми. Методика вивчення наукової літератури. Збирання та класифікація інформації. Результати дослідження. Верифікація. Підготовка висновків і рекомендацій. Апробація.

Проблеми практичної реалізації основних етапів наукового дослідження.

Література [2; 7; 9; 11; 13; 20; 21; 23; 24; 47; 51]

Тема 5. Організація наукових досліджень у країнознавстві

Особливості наукового дослідження у сфері країнознавства. Пріоритетні напрями наукових досліджень. Багатоаспектність наукових досліджень як проблема країнознавства. Принципова загальна схема комплексного країнознавчого дослідження.

Емпіричний етап дослідження. Емпіричні дослідження в країнознавстві, обмежені можливості використання.

Теоретичні дослідження в країнознавстві, основні проблеми здійснення.

Основні стадії комплексного країнознавчого дослідження. Організаційні аспекти дослідницької роботи у сфері комплексного країнознавства.

Планування комплексного країнознавчого дослідження. Основні проблеми планування та організації комплексних країнознавчих досліджень.

Література [5; 6; 11; 12; 17–19; 25; 36; 47; 48]

Тема 6. Організація країнознавчих досліджень в Україні та за кордоном

Організаційна структура наукової діяльності в Україні. Розвиток наукових досліджень у НАН України, галузевих інститутах та установах, вищих навчальних закладах. Фундаментальна і прикладна дослідницька робота. Основні типи науково-дослідних установ. Наукові ступені, вчені звання в Україні та за кордоном. ВАК України.

Дослідження у сфері країнознавства в українській науці. Провідні вчені та колективи науковців у НАН України та вищих навчальних закладах. Основні проблеми та перспективи країнознавчих досліджень в Україні.

Дослідження у сфері країнознавства за кордоном, основні напрями. Міжнародна співпраця українських та іноземних вчених у сфері країнознавства. Основні форми міжнародного наукового співробітництва.

Література [5; 6; 11; 12; 17–19; 25; 36; 47; 48]

Змістовий модуль III. Наукові теорії та принципи країнознавства. Методологія і методика країнознавчих досліджень

Тема 7. Наукові теорії та принципи

Поняття про наукову теорію. Основні критерії наукової теорії.

Класифікації наукових теорій. Фундаментальні та конструктивні теорії. Всезагальні, загальні та специфічні теорії. Порівняльні, аналітичні, синтетичні теорії.

Основні елементи наукової теорії. Структурні особливості наукових теорій.

Основні функції наукової теорії: світоглядна, пояснювальна, синтетична, прогностична, практична.

Принцип як вихідний пункт наукової теорії. Роль принципів у розвитку теоретичного знання. Ідеї та поняття.

Література [2; 7; 9; 11; 13; 23; 24; 29; 30; 59; 62]

Тема 8. Принципи наукового країнознавства

Провідні принципи (підходи) у сучасних дослідженнях у сфері країнознавства.

Хорологічний (просторовий) принцип як провідний у країнознавстві.

Принцип регіоналізму як розвиток хорологічного принципу.

Поняття про комплекс. Принцип комплексності. Комплексність у рамках географічного підходу.

Системний принцип (підхід) у країнознавчих дослідженнях.

Хронологічний принцип. Історико-генетичний підхід.

Принцип глобальності як співвіднесення внутрішньодержавних процесів і проблем з макрорегіональними та світовими.

Екологізація сучасних наукових досліджень. Екологічний принцип у країнознавстві.

Гуманістичний принцип у сучасних країнознавчих дослідженнях.

Література [1–6; 12; 15; 19; 35; 41; 48]

Тема 9. Провідні наукові теорії та концепції сучасного країнознавства

Сутність концепції В. А. Анучіна. Позитивне значення і недоліки концепції Анучіна.

Комплексне країнознавство. Основні блоки комплексної країнознавчої характеристики. Комплексне міжнародне країнознавство.

“Проблемне” (проблемно-орієнтоване) країнознавство. Основні типи проблем.

Формування “конструктивного” країнознавства. Проблеми прикладного застосування результатів досліджень.

Розвиток “глобального” країнознавства; основні завдання, проблеми та перспективи.

Регіональна наука на Заході. Ідеї Р. Гартшорна. Холізм. “Компаж” (“компейдж”), його сутність, можливості застосування. Суб’єктивізм і “імпресіонізм”.

“Несцієнтизм” у країнознавстві. Літературно-художні методи пізнання країн.

Література [1–6; 12; 15; 19; 35; 41; 48]

Тема 10. Методологія і методика країнознавчих досліджень

Поняття про методологію науки. Проблема розробки методології. Особливості методології сучасних досліджень у сфері країнознавства.

Поняття про метод. Методика наукового дослідження. Загальні вимоги до методики досліджень. Алгоритм наукового дослідження.

Система методів дослідження, різноманітні підходи. Загальна характеристика методів досліджень у країнознавстві. Міждисциплінарність.

Основні недоліки методології та методики сучасних країнознавчих досліджень.

Література [1–6; 12; 15; 19; 35; 36; 41; 48]

Змістовий модуль IV. Системний підхід у країнознавстві

Тема 11. Основні засади системного підходу

Системний підхід, його роль у сучасній науці. Системна теорія і системний аналіз. Основні завдання системного підходу.

Поняття про систему. Складні системи. “Тверді” та “м’які” системи.

Середовище системи. Структура системи. Цілісність системи. Емерджентність. Типи структур. Підсистеми. Елементи системи. Координація й субординація структур і функцій систем.

Стан і функціонування системи. Динаміка функціонування систем.

Синергетика як теорія самоорганізації й розвитку цілісних систем.

Методика “дерева цілей”. Деревоподібний граф у системних дослідженнях країн.

Структурно-функціональний аналіз, його переваги, сфера використання.

Література [2; 7; 9; 11–13; 23; 53; 57; 59]

Тема 12. Системні дослідження в країнознавстві

Країна як складна поліструктурна полісистема. Основні структури. Головні підсистеми та елементи країни як системи.

Функціональні структури країни.

Територіальна структура країни, її підсистеми та елементи.
Методика побудови графів при системному дослідженні країни.
Концентрація при системному дослідженні країни: “розгортання концентрів” і “згорання концентрів”.

Структурно-функціональний аналіз у країнознавчих дослідженнях: сучасний стан, проблеми і перспективи використання.

Література [1; 6; 15–19; 25; 36; 46; 48]

Змістовий модуль V. Історичний підхід у країнознавчих дослідженнях

Тема 13. Історичний підхід у країнознавчих дослідженнях

Хронологічний (генетичний) підхід у країнознавчих дослідженнях.

Сутність історичного підходу до вивчення країни. Історичне країнознавство: формування і розвиток. Джерела історичного країнознавства

Історико-культурне країнознавство. Історико-культурні регіони.

Застосування конкретно-історичних методів у країнознавстві.

Історико-типологічний метод у країнознавчих дослідженнях.

Основні проблеми застосування історичного підходу в країнознавстві.

Література [3–6; 10; 17; 19; 22; 43; 44]

Змістовий модуль VI. Порівняльний підхід у країнознавчих дослідженнях

Тема 14. Порівняльний підхід у країнознавчих дослідженнях

Порівняльний підхід, його сутність. Основні принципи порівняння. Операції ототожнювання та розрізнювання. Кількісне та якісне порівняння, їх послідовність. Порівняння в просторі, порівняння в часі, порівняння в просторі і часі разом; поняття про ергодичність.

Порівняння при висновках за аналогією.

Порівняльно-географічний метод, особливості його використання в країнознавстві.

Порівняльно-історичний метод, його використання в країнознавстві.

Основні проблеми застосування порівняльного підходу в країнознавчих дослідженнях.

Література [1; 5; 6; 17–19; 22; 32; 41; 44; 60]

Змістовий модуль VII. Основні методи країнознавчих досліджень

Тема 15. Експлікативні методи в країнознавчих дослідженнях

Сутність експлікативних методів досліджень; основні позитивні особливості і недоліки.

Контент-аналіз. Сутність контент-аналізу. Особливості методики контент-аналізу. Інтерпретація результатів. Проблеми використання методики контент-аналізу в країнознавчих дослідженнях.

Івент-аналіз як метод аналізу публічної інформації. Методичні прийоми івент-аналізу. Результати івент-аналізу, їх інтерпретація. Проблеми і перспективи використання методики івент-аналізу в країнознавстві.

Когнітивне картування, його сутність. Особливості методики. Аналіз та інтерпретація результатів когнітивного картування. Основні проблеми застосування когнітивного картування у сфері країнознавства.

Література [12; 16; 18; 21; 45; 52; 60]

Тема 16. Математичні та статистичні методи в країнознавчих дослідженнях

Використання математичних і статистичних методів у країнознавчих дослідженнях. Статистичні показники, коефіцієнти, індекси та ін.

Динамічні ряди, їх характеристики. Варіаційні ряди, їх характеристики.

Кореляційний аналіз у країнознавчих дослідженнях.

Факторний аналіз. Використання факторного аналізу в країнознавстві.

Регресійний аналіз, його застосування у країнознавчих дослідженнях.

Основні проблеми застосування математичних і статистичних методів у країнознавстві.

Література [12; 16–18; 34; 38; 40; 45; 50; 52; 61]

Тема 17. Прогностичні методи в країнознавчих дослідженнях

Основні завдання прогнозування в країнознавстві.

“Прості” прогностичні методи. Висновок за аналогією. Дельфійський метод: сутність, методика здійснення, результати.

Створення сценаріїв: сутність, головні етапи, аналіз результатів.

Загальний огляд основних прикладних методик. Аналіз тенденцій. Тренд.

Спектральний аналіз як складний прогностичний метод. Основні методичні прийоми здійснення.

Метод екстраполяції, його сутність. Основні прийоми екстраполяції.

Проблеми використання прогностичних методів у країнознавчих дослідженнях.

Література [12; 16–18; 45; 48; 49; 55]

Тема 18. Методи систематизації в країнознавстві

Основні завдання систематизації в країнознавстві.

Групування об’єктів. Основні методичні прийоми групування.

Класифікація об’єктів, сутність, основні методичні прийоми. Використання класифікацій у країнознавчих дослідженнях: приклади, основні проблеми та перспективи.

Поняття про типологію (типізацію). Сутність типів. Головні пра-вила типології. Методичні прийоми. Інтерпретація отриманих типів у країнознавчих дослідженнях. Проблеми типізації в країнознавстві.

Література [1; 5; 6; 12; 17; 18; 31; 48; 55]

Тема 19. Таксонування в країнознавчих дослідженнях

Сутність таксонування. Визначення класів і типів таксонів, їх ідентифікація та делімітація.

Районування. Поняття про район. Методичні прийоми районування. Використання методу районування у країнознавчих дослідженнях.

Зонування. Поняття про зону. Методика зонування в країнознавчих дослідженнях.

Створення ареалів. Ареал. Метод ареалів у країнознавстві.

Основні проблеми таксонування в теоретичних і прикладних країнознавчих дослідженнях.

Література [1; 5; 6; 12; 17; 18; 31; 42; 48; 51]

Змістовий модуль VIII. Моделювання в країнознавчих дослідженнях

Тема 20. Моделювання. Моделі

Сутність моделювання. Поняття про модель.

Основні функції моделей: прогностична, імітаційна, проєктивна.

Класифікації моделей. Трендові моделі. Імітаційні моделі. Форми уявлення об'єктів у моделюванні. Основні типи моделей з точки зору їх призначення. Функціональні моделі.

Основні властивості моделей.

Провідні принципи моделювання.

Література [2; 7; 9; 16; 21; 23; 25; 51; 52; 59]

Тема 21. Конструювання моделей, наукове програмування

Загальний алгоритм здійснення моделювання.

Попередні заходи перед конструюванням моделей.

Головні етапи конструювання моделей.

Основні вимоги до моделі.

Наукове програмування. Головні завдання наукового програмування. Інструменти наукового програмування.

Основні етапи наукового програмування. Альтернативні рішення. Проблема критеріїв вибору ефективних рішень.

Література [2; 7; 9; 16; 21; 23; 25; 49; 51; 52; 59]

Тема 22. Моделювання в країнознавчих дослідженнях

Моделювання при дослідженнях у сфері країнознавства.

Побудова змістовної концептуальної моделі. Аналіз моделі. Інтерпретація результатів моделювання. Приклади комплексного (системного) моделювання у країнознавстві.

Ретроспективне моделювання. Математичний апарат ретроспективного моделювання. Інтерпретація результатів ретроспективного моделювання.

Ситуаційне моделювання. Сутність моделювання ситуацій і процесів.

Динамічні моделі як засіб відображення поведінки систем у часі.

Прогностичне моделювання. Критерії обґрунтованості прогнозу. Основні математичні моделі прогнозування. Застосування прогностичних моделей при дослідженнях у сфері країнознавства.

Основні проблеми моделювання у країнознавчих дослідженнях.

Література [3–5; 17; 18; 21; 25; 48; 49; 55; 56]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Наукові закони та закономірності.
2. Роль наукових парадигм у розвитку науки.
3. Постановка наукової проблеми.
4. Наукова гіпотеза. Види гіпотез. Загальні вимоги до наукових гіпотез.
5. Створення і доведення гіпотези, основні етапи.
6. Поняття про країнознавство, різні підходи.
7. Об'єкт вивчення країнознавства, різні підходи.
8. Предмет вивчення країнознавства, різні підходи.
9. Структура наукового країнознавства.
10. Актуальні завдання сучасного країнознавства.
11. Загальна схема наукового дослідження. Основні стадії.
12. Організація і планування наукового дослідження.
13. Організація наукових досліджень у країнознавстві.
14. Поняття про наукову теорію. Класифікації наукових теорій.
15. Структура наукової теорії. Функції наукової теорії.
16. Принцип як вихідний пункт теорії.
17. Провідні принципи та підходи сучасного країнознавства.
18. Наукова концепція В. А. Анучіна.
19. Комплексне країнознавство; основні проблеми досліджень.
20. Концепція “проблемного” країнознавства.
21. Концепція “глобального” країнознавства.
22. Концепція “конструктивного” країнознавства.

23. Західна регіональна наука, особливості теоретичних концепцій.
24. “Несцієнтистське” країнознавство.
25. Методологія наукового дослідження. Поняття про метод наукового дослідження.
26. Методика наукового дослідження; загальні вимоги до методики досліджень.
27. Алгоритм наукового дослідження.
28. Система методів дослідження.
29. Провідні методологічні принципи (підходи) сучасного країнознавства.
30. Основні недоліки методології та методики сучасного країнознавства.
31. Системний підхід, його сутність. Завдання системного підходу.
32. Поняття про систему. Система і середовище. Самоорганізація системи.
33. Складні системи. “Тверді” системи. “М’які” системи.
34. Структура системи, типи структур.
35. Основні функції системи.
36. Країна як складна система, її функціональні структури.
37. Територіальна структура країни.
38. Структурно-функціональний аналіз у країнознавчих дослідженнях.
39. Історичний підхід у країнознавчих дослідженнях. Історичне країнознавство.
40. Аналіз джерел історичного країнознавства.
41. Конкретно-історичні методи в країнознавстві.
42. Історико-культурне країнознавство.
43. Історико-типологічний метод у країнознавчих дослідженнях.
44. Порівняльний метод, його сутність і можливості використання.
45. Основні типи і принципи порівняння.
46. Порівняльно-історичний метод у країнознавчих дослідженнях.
47. Порівняльно-географічний метод у країнознавчих дослідженнях.
48. Проблеми застосування кореляційного аналізу в країнознавчих дослідженнях.
49. Проблеми використання факторного аналізу в країнознавчих дослідженнях.

50. Проблеми використання експлікативних методів у країнознавчих дослідженнях.
51. Систематизації об'єктів у країнознавстві. Проблеми класифікації в країнознавстві.
52. Типології у країнознавчих дослідженнях.
53. Районування в країнознавчих дослідженнях.
54. Зонування в країнознавстві. Створення ареалів у країнознавчих дослідженнях.
55. Сутність моделювання. Поняття про модель. Основні функції та принципи моделей.
56. Основні етапи конструювання моделей. Загальний алгоритм здійснення моделювання.
57. Основні вимоги до створення моделей.
58. Ситуаційне моделювання в країнознавчих дослідженнях.
59. Ретроспективне моделювання в країнознавчих дослідженнях.
60. Прогностичне моделювання в країнознавчих дослідженнях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Алаев Э. Б.* Социально-экономическая география: Понятийно-терминологический словарь. — М.: Мысль, 1983. — 350 с.
2. *Баскаков А. Я., Туленков Н. В.* Методология научного исследования: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2004. — 216 с.
3. *Безуглий В. В.* Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навч. посіб. — К.: Академія, 2005. — 704 с.
4. *Безуглий В. В., Козинець С. В.* Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. — К.: Академія, 2003. — 688 с.
5. *Будз М. Д., Постоловський Р. М., Троян С. С.* Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії). — К.: КІСУ, 2000. — 120 с.
6. *Гладкий Ю. Н., Чистобаев А. И.* Регионоведение: Учебник. — М.: Гардарики, 2002. — 382 с.
7. *Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисенко В. О.* Основи наукових досліджень. — К.: КНТЕУ, 2001. — 186 с.
8. *Дейнека А. Г.* Страноведение: Общая часть: Учебник. — Х.: Бизнес Информ, 2000. — 252 с.

9. *Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л.* Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2004. — 212 с.
10. *Ковальченко І. Д.* Методы исторического исследования. — М.: Наука, 1987. — 440 с.
11. *Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.* Основи наукових досліджень: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2004. — 208 с.
12. *Коновалова Н. І.* Методика соціальних та економіко-географічних досліджень: Навч. посіб. — Чернівці: Рута, 1998. — 88 с.
13. *Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Г. А.* Основы научных исследований. — К.: Знання, 2001. — 113 с.
14. *Масляк П. О.* Країнознавство: Підручник. — К.: Знання, 2007. — 292 с.
15. *Максаковский В. П.* Географическая культура: Учеб. пособие. — М.: ВЛАДОС, 1998. — 416 с.
16. *Международные отношения: социологические подходы* / Под ред. П. А. Цыганкова. — М.: Гардарики, 1998. — 352 с.
17. *Методика страноведческого исследования: (Экономическая и социальная география)* / Под ред. Н. С. Мироненко. — М.: МГУ, 1993. — 152 с.
18. *Методологія географічної науки: Навч. посіб.* / С. А. Мороз, В. І. Онопрієнко, С. Ю. Бортник. — К.: Заповіт, 1997. — 333 с.
19. *Мироненко Н. С.* Страноведение: Теория и методы. — М.: Аспект Пресс, 2001. — 268 с.
20. *Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В., Славенко Е. У.* Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навч. посіб. — К.: Лібра, 2004. — 344 с.
21. *Рой О. М.* Исследование социально-экономических и политических процессов. — СПб.: Питер, 2004. — 364 с.
22. *Сапожникова Е. Н.* Страноведение. Теория и методика туристского изучения стран: Учеб. пособие. — М.: Академия, 2004. — 240 с.
23. *Стеченко Д. М.* Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 309 с.
24. *Філіпенко А. С.* Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. — К.: Академвидав, 2004. — 208 с.
25. *Шаблій О. І.* Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. — Л.: ЛНУ, 2001. — 744 с.

Додаткова

26. *Алисов Н. В., Хорев Б. С.* Экономическая и социальная география мира. Общий обзор: Учебник. — М.: Гардарики, 2001. — 704 с.
27. *Анучин В. А.* Теоретические основы географии. — М.: Мысль, 1972. — 430 с.
28. *Бейдик О. О.* Географія: Короткий тлумачний словник. — К.: Либідь, 2001. — 192 с.
29. *Білуха М. Т.* Методологія наукових досліджень: Підручник. — К.: АБУ, 2002. — 480 с.
30. *Білуха М. Т.* Основи наукових досліджень: Підручник. — К.: Вища шк., 1997. — 271 с.
31. *Бовсуновская А. Я.* География туризма: Учеб. пособие. — Донецк: ДИТБ, 2002. — 411 с.
32. *Блэй де Г., Муллер П., Шаблій О.* Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. — К.: Либідь, 2004. — 740 с.
33. *География* рекреационных систем. — М.: Наука, 1980. — 220 с.
34. *Голиков А. П., Черванев И. Г.* Математические методы в географических исследованиях. — Х., 1986. — 162 с.
35. *Гольцов А. Г.* Наукове країнознавство, його роль у зовнішніх зв'язках держави // Вісник КиМУ. Сер. Міжнародні відносини. — К.: КиМУ, 2002. — Вип. 1. — С. 144–159.
36. *Дзенис З. Е.* Методология и методика социально-экономгеографических исследований. — Рига: Зинатне, 1980. — 262 с.
37. *Дубович І. А.* Країнознавчий словник-довідник. — Л.: ЛНУ, 2002. — 587 с.
38. *Економетрія:* Навч. посіб. / О. Л. Лещинський, В. В. Рязанцева, О. О. Юнькова. — К.: МАУП, 2003. — 208 с.
39. *Коваль Я. В., Антоненко І. Я.* Регіональна економіка: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2005. — 272 с.
40. *Колосов В. А.* Политическая география. Проблемы и методы. — Л.: Наука ЛО, 1988. — 190 с.
41. *Маергойз И. М.* Методика мелкомасштабных экономико-географических исследований. — М.: МГУ, 1981. — 137 с.
42. *Маергойз И. М.* Территориальная структура хозяйства. — Новосибирск: Наука, 1986. — 304 с.
43. *Максаковский В. П.* Историческая география мира: Учеб. пособие. — М., 1997. — 584 с.

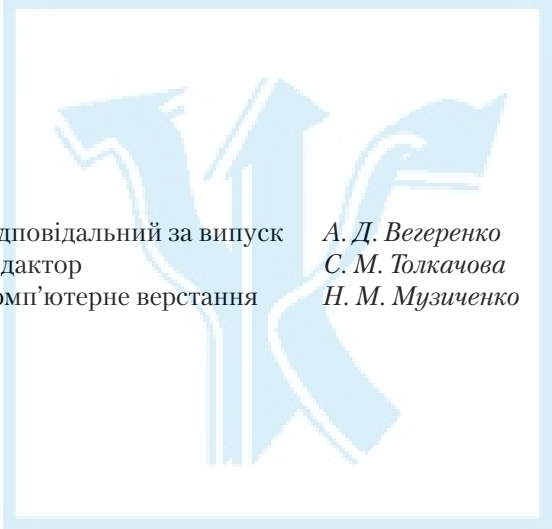
44. *Мальський М. З., Зінько І. З.* Система знань про етнос, державу і суспільство (українське країнознавство: проблеми становлення) // Політика і час. — 1997. — № 12. — С. 43–48.
45. *Мересте У. И., Ныммик С. Я.* Современная география: Вопросы теории. — М.: Мысль, 1984. — 296 с.
46. *Методика* економіко-географічних досліджень: Учеб. посіб. / Под ред. Г. М. Федорова. — Калининград: Изд-во КГУ, 2001. — 77 с.
47. *Основы* научных исследований. География: Учеб. пособие / Под ред. Н. Д. Пистуна, Г. И. Швевса. — К.: Выща шк., 1988. — 192 с.
48. *Основные* понятия, модели и методы общегеографических исследований // Материалы всесоюз. теорет. конф. — М.: ИГ, 1984. — 229 с.
49. *Паламарчук А. М.* Общественно-территориальные системы (логико-математическое моделирование). — К.: Наук. думка, 1992. — 272 с.
50. *Рогальский Ф. Б., Куртович Я. У., Цокурченко А. Л.* Математические методы анализа экономических систем: В 2 кн. — К.: Наук. думка, 2001. — 436 с.
51. *Сидоренко В. К., Дмитренко П. В.* Основи наукових досліджень: Навч. посіб. — К.: РННЦ ДІНІТ, 2000. — 260 с.
52. *Система* социологического знания: Учеб. пособие / Сост. Г. В. Щёкин. — К.: МАУП, 2001. — 208 с.
53. *Старіш О. Г.* Системологія: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2005. — 232 с.
54. *Страноведение:* Учеб. пособие / П. И. Рогач и др. — Минск: БГЭУ, 2003. — 284 с.
55. *Тойн П., Ньюби П.* Методы географических исследований: Вып. 1. Экономическая география: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1977. — 272 с.
56. *Тотчів О. Г.* Основи суспільної географії: Навч. посіб. — Одеса: Астропринт, 2001. — 560 с.
57. *Уемов А. И.* Системный подход и общая теория систем. — М.: Мысль, 1978. — 272 с.
58. *Ушакова Н. Г., Помінова І. І.* Соціально-економічні типи країн: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2004. — 304 с.

59. *Философия* и методология науки / Под ред. В. И. Купцова. — М.: Аспект Пресс, 1996. — 515 с.
60. *Цыганков П. А.* Теория международных отношений: Учеб. пособие. — М.: Гардарики, 2003. — 590 с.
61. *Череп А. В.* Економічний аналіз: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2005. — 160 с.
62. *Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М.* Організація та методика науково-дослідної діяльності. — К.: Знання-Прес, 2002. — 295 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Теоретичний семінар. Актуальні проблеми країнознавчих досліджень”	4
Зміст дисципліни “Теоретичний семінар. Актуальні проблеми країнознавчих досліджень”	5
Питання для самоконтролю	15
Список літератури	17

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>С. М. Толкачова</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Н. М. Музиченко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3016

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП